

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2019 m. rugpjūčio 2 d. Nr. 4D-2019/1-690
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje (toliau vadinama ir – LRSKĮ) gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas, pareiškėjas) pakartotinį skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau vadinama ir – VDAI arba Inspekcija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją, susijusią su VDAI nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] 2019-04-23 d. el. pranešimu LRSKĮ prašiau: „[...] manau, kad mano teisės į gerą viešąjį administravimą buvo pažeistos, nepagrįstai vilkinant tyrimo medžiagos pateikimą. Prašau LRSKĮ išsiaiškinti ir nustatyti, ar toks pažeidimas buvo padarytas?“ [...] 2019-05-06 d. LRSKĮ pateikė raštą Nr. 4D-2019-1-549/3D-1163 [...]. Rašte buvo išreikštos abejonės dėl aplinkybių ir prašymas VDAI pateikti atsakymus ir kt.“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] 2019-05-22 d. VDAI pateikė atsakymą (nr. 2R-2474 (2.13.)). Iš paaiškinimo galima suprasti, jog dėl galimai prastos darbų organizacijos ar / ir netobulos informacinės sistemos prašomos tyrimo medžiagos nepateikė kartu su 2019-03-07 raštu, nors tokią jau turėjo. Aiškindama, kodėl nepateikė medžiagos kartu su 2019-03-25 raštu, [VDAI] nurodė, kad tuomet man siūlė gauti fiziškai atvykus, nepaisant to, kad mano pageidavimas buvo iš anksto aiškiai išreikštas – medžiagą gauti el. paštu (ADTAĮ 17 str. 2 dalis).“

2.3. „VDAI pripažįsta, kad prašomą tyrimo medžiagą pateikė tik 2019-04-16 d. (tuo pat metu su jau priimtu sprendimu). Iš šių paaiškinimų nėra aišku, kokios objektyvios priežastys VDAI sutrukdė laiku pateikti tyrimo medžiagą el. paštu ir kodėl ji negalėjo būti pateikta anksčiau atskiru pranešimu, nei su pačiu sprendimu dėl skundo. [...]“

2.4. „[...] BDAR 55 straipsnio 1 dalies f punktas labai aiškiai nurodo, jog skundo pateikėjas privalo būti per pagrįstą laikotarpį [...] informuojamas tuomet, kai yra tyrimo pažanga ir rezultatai (t. y., manytina, kiekvieną kartą, kai pažanga yra, nes kitu atveju – pareiškėjas nebūtų informuotas apie naujausią pažangą). Manau, kad šis BDAR straipsnis įtvirtina prievolę VDAI nedelsiant teikti informaciją pareiškėjui be jokių atskirų prašymų [...]“

2.5. „[...] BDAR 77 str. 2 dalis ir BDAR 78 str. 2 dalis kalba apie skundo pateikėjo informavimą „apie skundo nagrinėjimo pažangą ir rezultatus“, o tai nėra tas pats, kas tyrimo medžiagos pateikimas pagal pareiškėjo prašymą susipažinti su skundo / tyrimo medžiaga (ADTAĮ 17 str. 2 dalies 4 punktas). Kitaip sakant, VDAI neturi prievolės pareiškėjui teikti tyrimo medžiagos be jo prašymo, tačiau turi prievolę per pagrįstą laikotarpį (nepagrįstai nedelsiant) pateikti informaciją, jog tokia medžiaga yra gauta – informuoti apie tyrimo pažangą. [...]“

2.6. „[...] Akivaizdu, kad [VDAI] nemato reikalo atsakyti ir neatsakė į klausimą nr. 1 dėl konkretus mano skundo (dėl UAB „A“) – nepateikė argumentų, kodėl buvo būtina manęs neinformuoti apie skundo nagrinėjimo pažangą ir rezultatus daugiau nei mėnesį laiko. [...]“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo: „[...] išnagrinėti šį skundą ir pateikti pažymą.“

4. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, 2019-04-24 gavęs Pareiškėjo skundą ir 2019-04-26 skundo papildymo dokumentus dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją, susijusią su VDAI nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga, priėmė sprendimą tarpininkauti ir 2019-05-06 raštu Nr. 4D-2019/1-549/3D-1163 persiuntė Pareiškėjo 2019-04-24 bei 2019-04-26 kreipimosi raštus VDAI, prašydamas:

1) įvertinti skunde (skundo papildymo dokumentuose) nurodytas aplinkybes ir pateikti Pareiškėjui atsakymą dėl skunde (skundo papildymo dokumentuose) aprašytų aplinkybių;

2) spręsti klausimą dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo (tikslinimo) poreikio asmenų informavimo tvarkos apie jų skundų nagrinėjimo VDAI pažangą srityje.

5. Atsižvelgdama į tai, VDAI 2019-05-22 raštu Nr. 2R-2474(2.13.), adresuotu Pareiškėjui (kopija – Seimo kontrolieriui), pateikė atsakymą, kuriame nurodyta:

5.1. „Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje (toliau – Inspekcija) 2019-04-26 gautas Jūsų elektroninis laiškas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-2621(2.13.), kuriame prašote pateikti argumentus, kodėl nebuvote informuotas apie skundo nagrinėjimo pažangą, taip pat paaiškinti, ar informacija apie skundo nagrinėjimo pažangą pareiškėjui turi būti pranešama kiekvieną kartą, kai pažanga įvyksta.“

5.2. „Inspekcijoje 2019-05-06 gautas Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus (toliau – LRSK) 2019-05-06 raštas Nr. 4D-2019/1-549/3D-1163 (Inspekcijos reg. Nr. 2812(2.13.) [...]). Kartu su šiuo raštu pateiktas tas pats pareiškėjo raštas, kuris buvo gautas ir 2019-04-26 Inspekcijoje.“

5.3. „[...] paaiškiname, jog Inspekcijoje 2019-02-07 gautas Jūsų skundas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-775(2.13.), kuriame, Jūs, be kita ko, nurodėte, kad pageidaujate gauti informaciją apie atliktus veiksmus ir tyrimo medžiagą, t. y., susipažinti su pateiktais skundžiamo asmens atsakymais iš karto, kai jie yra gaunami. Inspekcija 2019-03-07 išsiuntė Jums atsakymą į Jūsų prašymą susipažinti su informacija (Inspekcijos reg. Nr. 2R-1253(2.13.), kuriame nurodė, jog tokio pobūdžio prašymas negali būti teikiamas iš anksto, t. y., Inspekcijoje dar nesant prašomos susipažinti medžiagos, kadangi Inspekcija neturi galimybės išnagrinėti prašymo ir pateikti prašomą medžiagą per teisės aktų nustatytą terminą [...]. Pažymime, kad UAB „A“ skundo nagrinėjimui pateikta medžiaga Inspekcijoje gauta 2019-03-05, tačiau specialistui, nagrinėjančiam Jūsų skundą, buvo pateikta ne tą pačią dieną, taip pat Inspekcijos raštas, kurio reg. Nr. 2R-1253(2.13.), Inspekcijoje užregistruotas ir išsiųstas Jums 2019-03-07, tačiau parengtas, teiktas derinimui, įkeltas į vidinę duomenų valdymo sistemą anksčiau, t. y., dar negavus UAB „A“ atsakymo.“

5.4. „Inspekcijoje 2019-03-08 buvo gautas Jūsų prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1507(2.13.) pateikti pasiūlymą, kaip Jūs galėtumėte būti informuojamas apie naujai gautą tyrimo medžiagą ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant, kai tokia medžiaga gaunama. Pažymime, kad šiuo raštu Jūs neprašėte susipažinti su skundo medžiaga ir Inspekcijos 2019-03-25 raštu, reg. Nr. 2R-1524(2.13.) Jums buvo pateiktas atsakymas į Jūsų užduotą klausimą – Jums buvo pasiūlyta atvykti į Inspekciją ir susipažinti su visa Inspekcijoje esančia medžiaga, susijusia su Jūsų pateiktais skundais.“

5.5. „Inspekcijoje 2019-03-27 buvo gautas Jūsų prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1875(2.13.) pateikti adekvačius pasiūlymus, kaip būtų galima abipusiai efektyviai spręsti Jūsų keliamą problemą, taip pat nurodėte, kad neprasminga veikla užsiimti bei atvykti į Inspekciją neketinate. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, nepraleidžiant teisės aktų nustatyto 20 darbo dienų atsakymo į prašymą pateikimo termino, Jums 2019-04-16 buvo pateiktas atsakymas į Jūsų prašymą (Inspekcijos reg. Nr. 2R-1879(2.13.) ir kartu su juo pateiktas UAB „A“ atsakymas.“

5.6. „Taip pat, Inspekcijos nuomone, 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) 57 straipsnio 1 dalies f punktas, numatantis, jog priežiūros institucija per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, neįpareigoja Inspekcijos pateikti pareiškėjui informaciją kiekvieną kartą, kai pažanga įvyksta. Priešingai, BDAR 78 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog duomenų subjektas turi teisę imtis veiksmingų teisinių priemonių, jeigu priežiūros institucija per tris mėnesius duomenų subjektui nepraneša apie skundo nagrinėjimo pažangą arba rezultatus. Taigi, nesant atskiro pareiškėjo prašymo susipažinti su skundo medžiaga, Inspekcijos nuomone, apie skundo nagrinėjimo medžiagą priežiūros institucija turi pranešti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo skundo pateikimo.“

5.7. „Be to, informuojame, jog Inspekcijoje šiuo metu sprendžiamas klausimas dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo (tikslinimo) asmenų informavimo tvarkos apie jų skundų nagrinėjimo Inspekcijoje pažangą srityje, yra rengiamas siūlymas dėl Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimo.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į VDAI.

7. Iš VDAI pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „[...]. Inspekcijos nuomone, informacijos (paaiškinimų), reikalingų tyrimui pagal pateiktą skundą Inspekcijai nagrinėjimui, iš skundžiamo atsakingo ar kito asmens gavimas yra laikytinas skundo tyrimo pažanga, kaip ji suprantama pagal BDAR 57 straipsnio 1 dalies f punkte bei ADTAI 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas nuostatas, kadangi gavus šiuos dokumentus ir juose esančią informaciją Inspekcija gali priimti galutinį sprendimą dėl skundo, arba, jeigu reikalinga, nuspręsti kreiptis dėl papildomos informacijos gavimo.“

7.2. „[...]. Inspekcijoje 2019-02-07 gautas Pareiškėjo skundas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-775(2.13.) [...], kuriame Pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad pageidauja gauti informaciją apie atliktus veiksmus ir tyrimo medžiagą, t. y., susipažinti su pateiktais skundžiamo asmens atsakymais iš karto, kai jie yra gaunami. Inspekcija 2019-03-07 išsiuntė Pareiškėjui atsakymą į Pareiškėjo prašymą susipažinti su informacija (Inspekcijos reg. Nr. 2R-1253(2.13.) [...].“

7.3. „Pažymime, kad UAB „A“ skundo nagrinėjimui pateikta medžiaga Inspekcijoje gauta 2019-03-05 [...], tačiau specialistui, nagrinėjusiam Pareiškėjo [2019-02-07] skundą, buvo pateikta ne tą pačią dieną, taip pat Inspekcijos raštas, kurio reg. Nr. 2R-1253(2.13.), Inspekcijoje užregistruotas ir išsiųstas Pareiškėjui 2019-03-07, tačiau parengtas, teiktas derinimui, įkeltas į vidinę duomenų valdymo sistemą anksčiau, t. y., dar negavus UAB „A“ atsakymo.“

7.4. „Inspekcijoje 2019-03-08 buvo gautas Pareiškėjo prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1507(2.13.) [...]) pateikti pasiūlymą, kaip Pareiškėjas galėtų būti informuojamas apie naujai

gautą tyrimo medžiagą ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant, kai tokia medžiaga gaunama. [...] Inspekcijos 2019-03-25 raštu. reg. Nr. 2R-1524(2.13.). [...] Pareiškėjui buvo pateiktas atsakymas [...].“

7.5. „[...] Inspekcijoje 2019-03-27 buvo gautas Pareiškėjo prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1875(2.13.) [...] pateikti adekvačius pasiūlymus, kaip būtų galima abipusiai efektyviai spręsti jo keliamą problemą, taip pat Pareiškėjas nurodė, kad neprasminga veikla užsiimti bei atvykti į Inspekciją neketina. ir pažymėjo, kad jo prašymas gauti informaciją el. paštu išlieka ir kitokiais alternatyviais būdais naudotis neketina. Atsižvelgiant į šias aplinkybes, nepraleidžiant teisės aktų nustatyto 20 darbo dienų atsakymo į prašymą pateikimo termino, Pareiškėjui 2019-04-16 buvo pateiktas atsakymas į prašymą (Inspekcijos reg. Nr. 2R-1879(2.13.) ir kartu su juo pateiktas UAB „A“ atsakymas [...].“

7.6. „[...] Inspekcija, nagrinėdama Seimo kontrolieriaus 2019-05-06 raštu Nr. 4D-2019/1-549/3D-1163 (Inspekcijos reg. Nr. 1R-2812(2.13.) persiūstus Pareiškėjo 2019-04-24 bei 2019-04-26 kreipimosi raštus, per nustatytą 30 dienų terminą atsakė į jo keliamus klausimus, pateikė nuomonę dėl Pareiškėjo nurodytų aplinkybių ir atsakymo kopiją pateikė Seimo kontrolieriui [...].“

7.7. „[...] Inspekcijos Priežiūros skyriaus patarėjai [...] yra pavesta parengti ADTAĮ pakeitimo projektą ir suderinti jį su Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos Teisės skyriumi. [...] Įstatymo projektas, taip pat ir dėl ADTAĮ pakeitimo, kiek tai sietina su asmenų informavimo tvarka apie jų skundo nagrinėjimo Inspekcijoje pažangą srityje, yra parengtas ir šiuo metu derinamas. Suderinus ADTAĮ pakeitimo projektą su Inspekcijos Teisės skyriumi, jis bus teikiamas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai (toliau – Teisingumo ministerija). Pažymime, kad ADTAĮ pakeitimo projektas Teisingumo ministerijai bus teikiamas ne tik dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo (tikslinimo) asmenų informavimo tvarkos apie jų skundų nagrinėjimo Inspekcijoje pažangą srityje, bet ir dėl kitų įstatymo nuostatų, todėl projekto derinimas užtrunka. Inspekcijos vertinimu, nėra tikslinga kreiptis tik dėl vienos įstatymo nuostatos pakeitimo. [...]“

7.8. Pareiškėjo 2019-02-07 skunde, adresuotame VDAI (kopija), be kita ko, nurodyta:

7.8.1. „[...] Manau, kad Bendrovė nusižengė ERĮ 69 str. 1 ir 3 d. ir BDAR: 1) man priklausančiu el. pašto adresu siūsdama tiesioginės rinkodaros pranešimą, neturint išankstinio mano sutikimo; 2) siuntėjo tapatybę (tikslus asmuo) pranešime nenurodyta. [...]“;

7.8.2. „Reikalavimai nustačius teisės aktų pažeidimus: įpareigoti pažeidėją neatnaujinti neteisėtų veiksmų mano atžvilgiu; pritaikyti įstatymuose numatytas poveikio priemones ir sankcijas. Pageidaučiau gauti informaciją el. paštu apie atliktus veiksmus, priimtus sprendimus ir tyrimo medžiagą – susipažinti su pateiktais skundžiamo asmens atsakymais iškart, kai jie yra gaunami.“

7.9. VDAI 2019-03-07 rašte Nr. 2R-1253(2.13.), adresuotame Pareiškėjui (kopija), nurodyta:

7.9.1. „[...] Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-11-15 nutarimo Nr. 933 redakcija), 25 punkte numatyta, jog prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos“;

7.9.2. „Atsižvelgiant į šią nuostatą ir Jūsų prašymo turinį darytina išvada, jog tokio pobūdžio prašymas negali būti teikiamas iš anksto, t. y., Inspekcijoje dar nesant prašomos susipažinti medžiagos, kadangi Inspekcija neturi galimybės išnagrinėti prašymo ir pateikti prašomą medžiagą per teisės aktų nustatytą terminą.“

7.10. Pareiškėjo 2019-03-07 kreipimesi, adresuotame VDAI (kopija), be kita ko, prašoma:

„[...] pateikti pasiūlymą, kaip galėčiau būti informuojamas apie naujai atsiradusią tyrimo medžiagą ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant, kai tokia medžiaga VDAI gauna.“

7.11. VDAI 2019-03-25 rašte Nr. 2R-1524(2.13.), adresuotame Pareiškėjui (kopija), be kita ko, nurodyta:

7.11.1. „[...] Inspekcijoje 2019-03-08 gautas Jūsų prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1507(2.13.) pateikti pasiūlymą, kaip galėtumėte būti informuojamas apie gautą tyrimo medžiagą ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant, kai tokia medžiaga Inspekcijoje gaunama“;

7.11.2. „Atsižvelgiant į itin didelį medžiagos, susijusios su Jūsų skundų nagrinėjimu, kiekį Inspekcijoje, siekiant kuo greičiau ir efektyviau išnagrinėti Jūsų skundus, kviečiame Jus Jums patogiu laiku atvykti į Inspekciją ir susipažinti su visa Inspekcijoje esančia medžiaga, susijusia su Jūsų pateiktais skundais. Apie atvykimo datą ir laiką prašome informuoti elektroniniu paštu ada@ada.lt arba telefonu [...]“

7.12. Pareiškėjo 2019-03-26 kreipimesi, adresuotame VDAI (kopija), be kita ko, nurodyta:

7.12.1. „[...] Dėkui VDAI už kvietimą apsilankyti. Deja, esu užimtas žmogus ir man nebūtina bei neprasminga veikla užsiimti neketinu. [...] Siūlau tobulinti VDAI interneto informacinę sistemą taip, kad pareiškėjai automatiškai gautų el. pranešimus apie naujus tyrimo atliktus veiksmus bei medžiagą [...]. [...] dar kartą raginu VDAI [...] pateikti protingus pasiūlymus, kaip galėtume naudingai bendradarbiauti, siekiant kokybiško teisingumo“;

7.12.2. „Prašau: [...] VDAI pateikti adekvacius pasiūlymus, kaip galima būtų abipusiai efektyviai spręsti mano keliamą problemą. [...]“

7.13. VDAI 2019-04-16 rašte Nr. 2R-1879(2.13.), adresuotame Pareiškėjui (kopija), nurodyta:

7.13.1. „[...] Inspekcijoje 2019-03-27 gautas Jūsų prašymas (Inspekcijos reg. Nr. 1R-1875(2.13.) pateikti adekvacius pasiūlymus, kaip būtų galima abipusiai efektyviai spręsti Jūsų keliamą problemą“;

7.13.2. „[...] Pažymime, kad pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) 14 straipsnį, Inspekcija turi teisę kviesti fizinius asmenis atvykti į priežiūros institucijos patalpas duoti paaiškinimus. Atsižvelgiant į tai, kad 2019-03-27 rašte nurodėte, jog, reaguodamas į gautą tyrimo medžiagą (duomenų valdytojo pateiktą informaciją), galėtumėte pateikti papildomus paaiškinimus, ir toks bendravimas, priešingai nei Jūs nurodote, Inspekcijos įsitikinimu, prisidėtų prie efektyvesnio skundų nagrinėjimo, Inspekcija kvietė Jus atvykti. Remiantis tuo, kad atvykti į Inspekciją ir pateikti papildomus paaiškinimus atsisakėte, bei tuo, kad 2019-03-27 prašyme nurodėte, jog Jūsų prašymas gauti informaciją apie atliktus veiksmus išlieka (ir šios informacijos nurodymo metu Inspekcijoje Jūsų prašomas pateikti duomenų valdytojo atsakymas yra gautas), siunčiame Jums UAB A pateiktą atsakymą“;

7.13.3. „Prašyme nurodote, kad norėdamas sužinoti, ar Inspekcijoje yra gauta nauja medžiaga, susijusi su Jūsų skundais, Jūs būtumėte Inspekcijoje priverstas lankytis kone kasdien. Informuojame, kad, vadovaujantis ADTAĮ 26 straipsniu, Inspekcijoje, priėmus nagrinėti Jūsų skundą, Jums buvo išsiųstas skundo priėmimo faktą patvirtinantis dokumentas, kuriame, be kita ko, nuodytas skundą nagrinėjančio Inspekcijos atstovo vardas, pavardė, telefono numeris, taigi sužinoti informaciją, ar yra gauta nauja su Jūsų skundo nagrinėjimo susijusi medžiaga, taip pat susitarti dėl atvykimo į Inspekciją susipažinti su gauta medžiaga, duoti paaiškinimus, laiko galite; telefonu susisiekti su Inspekcijos specialistu, nagrinėjančiu Jūsų skundą“;

7.13.4. „Apgailestaujame, kad Inspekcijos dedamos pastangos įgyvendinti Jūsų prašymus palankiausiai Jums būdu, siekis sudaryti galimybes betarpiškai pateikti paaiškinimus Inspekcijai ir kuo operatyviau išnagrinėti Jūsų skundus pasirodė Jums nepriimtinas. Taip pat prašyme nurodote, kad Inspekcija galėtų, žinodama Jūsų išankstinį pageidavimą, kiekvieną kartą gaunamą informaciją Jums persiusti elektroniniu paštu arba informuoti apie nagrinėjimo pažangą kaip

galima greičiau, kai tokia medžiaga gaunama. Pažymime, kad teisės aktai nenumato Inspekcijai prievolės Jums kiekvieną kartą, nesant atskiro Jūsų prašymo, pateikti Inspekcijoje gautą informaciją, persiusti gaunamą medžiagą, taip pat ADTAI 30 straipsnio 1 dalis numato, kad priežiūros institucija praneša pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis neišnagrinėta, ar rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. ADTAI neįpareigoja Inspekcijos kiekvieną kartą, kai gaunama su pareiškėjo skundu susijusi medžiaga, apie tai jį informuoti“;

7.13.5. „Be to, prašyme pateikiate pasiūlymus tobulinti Inspekcijos informacinę sistemą taip, kad pareiškėjai automatiškai gautų elektroninius pranešimus apie naujus tyrime atliktus veiksmus bei medžiagą. Dėkojame Jums už pateiktus pasiūlymus ir informuojame, kad šiuo metu tokie pakeitimai nėra planuojami.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

8.1. *2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (toliau vadinama ir – Reglamentas) nurodyta:*

57 straipsnis – „1. Nedarant poveikio kitoms pagal šį reglamentą nustatytoms užduotims, kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje: [...] f) nagrinėja skundus, kuriuos pagal 80 straipsnį pateikė duomenų subjektas arba įstaiga, organizacija ar asociacija, ir tinkamu mastu tiria skundo dalyką, taip pat per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus, visų pirma tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija“;

77 straipsnio 2 dalis – „Priežiūros institucija, kuriai pateiktas skundas, informuoja skundo pateikėją apie skundo nagrinėjimo pažangą ir rezultatus, be kita ko, apie galimybę imtis teisminių teisių gynimo priemonių pagal 78 straipsnį.“

8.2. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

2 straipsnio 4 dalis – „Piktnaudžiavimas – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama.“

4 straipsnis – „Seimo kontrolieriai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 5) *nešališkumo ir teisingumo*. Seimo kontrolieriai vienodai (lygiai teisingai) gina visus žmones, nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ar politinių pažiūrų. Seimo kontrolieriai savo veikloje yra objektyvūs ir teisingi; 6) *proporciningumo*. Seimo kontrolieriai, gindami žmogaus teises ir laisves, siekia išlaikyti pusiausvyrą tarp asmens privačių ir visuomenės interesų, gindami konkretaus asmens teises ir laisves – nepažeisti kitų žmonių teisių ir laisvių; [...].“

12 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo

administravimo srityje.“

8.3. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (ADTAĮ) nustatyta:*

11 straipsnis – „1. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis. 2. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija taip pat atlieka šias funkcijas: [...]; 4) dalyvauja formuojant valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje ir ją įgyvendina; [...].“

14 straipsnis – „Juridiniai ir fiziniai asmenys privalo vykdyti priežiūros institucijos reikalavimus (įskaitant reikalavimą atvykti į priežiūros institucijos patalpas duoti paaiškinimų, bet tuo neapsiribojant), nedelsdami pateikti informaciją ir (ar) paaiškinimus, dokumentų kopijas ir nuorašus, duomenų kopijas, sudaryti sąlygas susipažinti su visais duomenimis ir (ar) įranga, susijusiais su asmens duomenų tvarkymu, ir dokumentais, reikalingais priežiūros institucijos funkcijoms atlikti.“

17 straipsnio 2 dalis – „Tikrinamas asmuo, pareiškėjas, skundžiamas asmuo ir pažeidimo padarymu įtariamasis asmuo taip pat turi teisę: [...] 4) susipažinti su tyrimo ir (ar) patikrinimo atlikimo, skundo nagrinėjimo ir administracinės baudos skyrimo medžiaga, išskyrus valstybės, tarnybos, profesinę, komercinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį sudarančią informaciją.“

23 straipsnio 1 dalis – „Priežiūros institucija nagrinėja skundus dėl Reglamento (ES) 2016/679, šio įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų šių teisės aktų ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka.“

30 straipsnio 1 dalis – „Priežiūros institucija praneša pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis neišnagrinėta, ar rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos.“

8.4. *Viešojo administravimo įstatyme (VAĮ) nustatyta:*

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais:

1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 13) *išsamumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

20 straipsnio 2 dalis – „Asmuo [...] privalo sąžiningai naudotis jam suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauti. [...].“

8.5. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

4 straipsnio 1 dalis – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams [...] dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

6 straipsnis – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: [...]; 2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; [...].“

15 straipsnio 1 dalis – „Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: [...]; 3) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis; [...].“

8.6. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. [...].“

26 *punktas* – Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

35 *punktas* – „Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: [...] 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; [...]“

8.7. Vyriausybės 2001-09-25 nutarimu Nr. 1156 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-08-24 nutarimo Nr. 987 redakcija) patvirtintuose *Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nuostatuose* reglamentuojama:

10 *punktas* – „[...] Inspekcija: 10.1. dalyvauja rengiant įstatymų projektus, rengia kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą, projektus, derina ir teikia išvadas dėl teisės aktų projektų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu; [...]“

11 *punktas* – „[...] Inspekcija: [...] 11.2. nagrinėja asmenų prašymus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

9.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-02-22 nutartyje 2016-02-22 administracinėje byloje Nr. A-1150-520/2016, be kita ko, nurodyta:

„[...] [...] atsakovas savo kompetencijos ribose įvykdė pareigą ir pateikė pareiškėjui tinkamą atsakymą, o tai, kad pareiškėjo netenkina skundžiamame atsakyme išdėstytos faktinės aplinkybės ir argumentai, nėra pagrindas pripažinti, jog pats atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatų. [...]“

9.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014-05-28 nutartyje administracinėje byloje Nr. A261-610/2014, be kita ko, nurodyta:

„[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ja nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. Tačiau tai nereiškia, kad VAI, kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...] [...]“

Tyrimo išvados

10. Seimo kontrolierius gavo Pareiškėjo pakartotinį skundą dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją, susijusią su VDAI nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga.

Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į VDAI.

11. Remiantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (ADTAĮ) 11 straipsnio 1 dalies ir 23 straipsnio 1 dalies teisės normomis, VDAI atlieka Reglamente nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir pagal kompetenciją nagrinėja skundus dėl Reglamento, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų šių teisės aktų ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

Be pirmiau nurodytų funkcijų, VDAI turi pareigą nagrinėti asmenų prašymus Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo, Viešojo administravimo įstatymo, Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) nustatyta tvarka.

Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais savo veikloje turi vadovautis viešojo administravimo subjektai, vieni kurių – įstatymo viršenybės, išsamumo principai ir kt. (pažymos 8.4 punktas). Vadovaujantis Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintomis nuostatomis, atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį, t. y., į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją turi būti atsakoma pateikiant prašomą informaciją Teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

12. Tyrimo metu nustatyta, jog VDAI 2019-02-07 gavo skundą (VDAI reg. Nr. 1R-775(2.13.), kuriame Pareiškėjas, be kita ko, nurodė, kad pageidauja „[...] gauti informaciją el. paštu apie atliktus veiksmus, priimtus sprendimus ir tyrimo medžiagą – susipažinti su pateiktais skundžiamo asmens atsakymais iškart, kai jie yra gaunami“ (pažymos 7.2 ir 7.8 punktai). Atsižvelgiant į Pareiškėjo 2019-02-07 skunde suformuluotą prašymą, VDAI 2019-03-07 raštu Nr. 2R-1253(2.13.), laikydamosi įstatymo viršenybės, išsamumo principų, Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintų nuostatų, pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą, kuriame tikslingai paaiškino, kad tokio pobūdžio prašymas negali būti teikiamas iš anksto (VDAI dar nesant prašomos susipažinti medžiagos, nes VDAI neturi galimybės išnagrinėti prašymo ir pateikti prašomą medžiagą per teisės aktų nustatytą terminą) (pažymos 7.2 ir 7.9 punktai). Šiame kontekste Seimo kontrolierius akcentuoja, kad Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 17 straipsnio 2 dalies 4 punkte įtvirtinta pareiškėjo teisė susipažinti su tyrimo ir (ar) patikrinimo atlikimo, skundo nagrinėjimo ir administracinės baudos skyrimo medžiaga, išskyrus valstybės, tarnybos, profesinę, komercinę ar kitą įstatymų saugomą paslaptį sudarančią informaciją, ir ši teisė neturi būti ribojama. Pabrėžtina, jog asmuo pasinaudoti minėta teise gali, kai yra (realiai egzistuoja) informacija (dokumentas), su kuria ir siejama ši teisė. Nesant informacijos (dokumento), nėra galimybės tos teisės realizuoti. Asmenys (taip pat ir Pareiškėjas) žino (turėtų žinoti), kokie konkretūs, su jais susiję, skundai yra nagrinėjami VDAI, ir jie bet kada gali kreiptis į VDAI, prašydami leisti susipažinti su bylos medžiaga. Valstybės institucijos (nagrinėjamu atveju – VDAI) negali būti įpareigojamos abstrakčiai teikti informaciją, kuria pareiškėjo kreipimosi metu nedisponuoja. Tai Pareiškėjui jau buvo paaiškinta Seimo kontrolieriaus 2019-03-21 raštu Nr. 1/3D-713 ir 2019-04-19 raštu Nr. 1/3D-1042, teikiant Pareiškėjui atsakymus į jo ankstesnius kreipimosi raštus. Be to, atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 6 straipsnyje reglamentuojami pagrindiniai principai, kuriais turi remtis institucijos, teikdamos dokumentus (informaciją), vienas jų – dokumentų tikslumo principas, reiškiantis, jog pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus.

Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VDAI nurodė, kad skundžiamo asmens VDAI pateikta medžiaga, reikalinga Pareiškėjo 2019-02-07 skundo nagrinėjimui, VDAI buvo gauta 2019-03-05, tačiau atsakingam specialistui, nagrinėjusiam Pareiškėjo 2019-02-07 skundą, buvo pateikta „ne tą pačią dieną“, ir kad VDAI 2019-03-07 raštas Nr. 2R-1253(2.13.) išsiųstas Pareiškėjui 2019-03-07, „tačiau parengtas, teiktas derinimui, įkeltas į vidinę duomenų valdymo sistemą anksčiau, t. y., dar negavus [...] atsakymo“ iš skundžiamo subjekto (pažymos 7.3 punktas). Taigi, 2019-02-07 skundo nagrinėjimui reikalinga medžiaga buvo

gauta 2019-03-05, o atsakymas Pareiškėjui buvo rengtas tuo pačiu metu ir jam pateiktas praėjus tik dviem darbo dienoms nuo minėtos medžiagos VDAI gavimo. Šiame kontekste pažymėtina, jog Pareiškėjas dažnai rašo pareiškimus VDAI, teikia klausimus, susijusius su VDAI nagrinėjais (nagrinėjimais) jo skundais, ir pan. Pabrėžtina, kad tokiu atveju VDAI pareigūnams yra labai sudėtinga kas kartą pateikti Pareiškėjui atsakymus, nepraleidžiant teisės aktuose įtvirtintų terminų. Vis dėlto tai nepaneigia VDAI pareigos laikytis teisės aktuose įtvirtintų prašymų ir skundų nagrinėjimo terminų bei tvarkos. Taigi, VDAI teiktina rekomendacija.

13. Tyrimo metu taip pat nustatyta, kad VDAI 2019-03-08 buvo gautas Pareiškėjo 2019-03-07 kreipimasis (VDAI reg. Nr. 1R-1507(2.13.), kuriuo jis prašė VDAI pateikti pasiūlymą, kaip galėtų būti informuojamas apie naujai gautą tyrimo medžiagą ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant, kai tokia medžiaga gaunama (pažymos 7.10 punktas).

Pažymėtina, jog Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte įtvirtinta nuostata, kuria vadovaujantis, institucija gali atsisakyti pateikti pareiškėjui dokumentus (informaciją), jeigu pagal pareiškėjo prašymą reikėtų specialiai adaptuoti, apdoroti ar kitaip perdirbti dokumentus ir tai būtų susiję su neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis. Tokia valstybės institucijų teisė sietina su šių institucijų (vadovų) pareiga efektyviai naudoti žmogiškuosius išteklius ir materialųjį turtą, tokiu būdu užtikrinant, kad būtų taupiai naudojamos institucijai skirtos valstybės biudžeto lėšos. Atsižvelgiant į tai bei atkreipiant dėmesį į „itin didelį medžiagos, susijusios su [Pareiškėjo] skundų nagrinėjimu, kiekį Inspekcijoje, siekiant kuo greičiau ir efektyviau išnagrinėti [Pareiškėjo] skundus“, VDAI 2019-03-25 raštu Nr. 2R-1524(2.13.), laikydamosi Taisyklių 35.2 punkte įtvirtintų nuostatų, pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą pagal 2019-03-07 kreipimosi turinį (2019-03-07 kreipimesi suformuluotą prašymą), t. y., pasiūlė Pareiškėjui atvykti į VDAI ir susipažinti su visa VDAI esančia medžiaga, susijusia su jo pateiktais skundais (pažymos 7.11 punktas). Remiantis tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktais dokumentais, Pareiškėjas VDAI 2019-03-25 rašte Nr. 2R-1524(2.13.) pateiktu VDAI pasiūlymu nepasinaudojo ir susipažinti su VDAI esančia medžiaga, susijusia su Pareiškėjo pateiktais skundais (taip pat ir Pareiškėjo 2019-02-07 skundu), į VDAI neatvyko, paaiškinęs, kad „[...] esu užimtas žmogus ir man nebūtina bei neprasminga veikla užsiimti neketinu“ (pažymos 7.12.1 punktas). Seimo kontrolierius pabrėžia, kad asmenys (ir Pareiškėjas) turėtų būti aktyvūs, įgyvendindami savo teisę gauti informaciją. Tai, kad Pareiškėjo netenkina 2019-03-25 rašte Nr. 2R-1524(2.13.) pateiktas pasiūlymas atvykti į VDAI ir susipažinti su visa VDAI esančia medžiaga, susijusia su Pareiškėjo pateiktais skundais, savaime nereiškia, kad toks pasiūlymas yra netinkamas. Be to, taikant teisės analogiją, atkreiptinas dėmesys ir į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, kurioje buvo akcentuota, kad „[...] viešojo administravimo subjektas, bet koku būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ja nuostatų bei kitų teisės aktų nustatytą būdu. Tačiau tai nereiškia, kad [Viešojo administravimo įstatymo], kitų šiam ginčui aktualių teisės aktų taikymo požiūriu atsakovas privalo veikti taip, kaip to prašo besikreipiantys į juos asmenys [...]“ (pažymos 9.2 punktas).

14. Seimo kontrolierius tyrimo metu taip pat nustatė, kad VDAI 2019-03-27 gavo pakartotinį 2019-03-26 kreipimąsi, kuriame Pareiškėjas išdėstė savo pasiūlymus dėl VDAI interneto informacinės sistemos tobulinimo bei pakartotinai prašė VDAI pateikti pasiūlymus, „[...] kaip galima būtų abipusiai efektyviai spręsti [...] keliamą problemą“ dėl informavimo apie VDAI naujai gautą tyrimo medžiagą, susijusią su Pareiškėjo pateiktais skundais, ir su tyrimo medžiaga susipažinti nedelsiant (pažymos 7.12 punktas). Atsižvelgiant į tai, VDAI 2019-04-16 raštu Nr. 2R-1879(2.13.) pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą pagal 2019-03-26 kreipimosi turinį, kuriame, nepažeisdama Taisyklių 35.2 punkte reglamentuojamos tvarkos, pakartotinai paaiškino

Pareiškėjui, jog prašymas susipažinti su informacija, kuri VDAI nėra gauta, negali būti teikiamas iš anksto, kadangi VDAI neturi galimybės išnagrinėti prašymą ir pateikti prašomą medžiagą per teisės aktų nustatytą terminą, taip pat, įgyvendindama gero administravimo principą, papildomai atkreipė Pareiškėjo dėmesį į galimybę „sužinoti informaciją, ar yra gauta nauja su [Pareiškėjo] skundo nagrinėjimu susijusi medžiaga, taip pat susitarti dėl atvykimo į Inspekciją susipažinti su gauta medžiaga, duoti paaiškinimus, laiko [...]“ telefonu susisiekiant su atsakingu VDAI specialistu, nagrinėjančiu Pareiškėjo skundą. Pažymėtina, kad VDAI, atsižvelgusi į Pareiškėjo atsisakymą atvykti susipažinti su VDAI esančia medžiaga, susijusia su jo pateiktais skundais (pažymos 7.12.1 punktas), prie minėto 2019-04-16 atsakymo taip pat pridėjo ir skundžiamo asmens pateiktą medžiagą, susijusią su Pareiškėjo 2019-02-07 skundu (pažymos 7.13 punktas), taigi, Pareiškėjas prašomą informaciją (dokumentus) gavo.

15. Atkreiptinas dėmesys, kad Seimo kontrolierius, 2019-04-24 gavęs Pareiškėjo skundą ir 2019-04-26 skundo papildymo dokumentus dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją, susijusią su VDAI nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga, priėmė sprendimą tarpininkauti ir 2019-05-06 raštu Nr. 4D-2019/1-549/3D-1163 persiuntė Pareiškėjo 2019-04-24 bei 2019-04-26 kreipimosi raštus VDAI (pažymos 4 punktas).

Atsižvelgdama į tai, VDAI 2019-05-22 raštu Nr. 2R-2474(2.13.), laikydamosi Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 12 punktuose įtvirtintų įstatymo viršenybės, išsamumo principų (pažymos 8.4 punktas), pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą, paaiškindama, dėl kokių priežasčių asmuo nebuvo informuotas apie jo 2019-02-07 skundo nagrinėjimo pažangą. VDAI minėtame rašte taip pat pateikė motyvuotą VDAI nuomonę, ar informacija apie skundo nagrinėjimo pažangą pareiškėjui turi būti pranešama kiekvieną kartą, kai pažanga įvyksta, akcentuodama, jog, nesant atskiro pareiškėjo prašymo susipažinti su skundo medžiaga, apie skundo nagrinėjimo medžiagą priežiūros institucija (VDAI) turi pranešti ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo skundo pateikimo (pažymos 5 punktas). Šiame kontekste atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad Reglamento 57 straipsnio 1 dalies f punkte nustatyta, jog kiekviena priežiūros institucija savo teritorijoje, be kita ko, per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo pateikėją apie skundo tyrimo pažangą ir rezultatus visų pirma tais atvejais, kai būtina tęsti tyrimą arba derinti veiksmus su kita priežiūros institucija. Atitinkamai, pagal BDAR 77 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas nuostatas, teisė duomenų subjektui imtis veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių atsiranda, jeigu priežiūros institucija skundo nenagrinėja arba per tris mėnesius nepraneša duomenų subjektui apie skundo nagrinėjimo pažangą arba rezultatus. Taip pat pažymėtina, kad ADTAI 30 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, jog priežiūros institucija praneša pareiškėjui apie skundo nagrinėjimo pažangą, jei skundas ar jo dalis nėra išnagrinėti, arba rezultatus ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos. Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VDAI pažymėjo, kad informacijos (paaiškinimų), reikalingų tyrimui pagal pateiktą skundą VDAI atlikti, iš skundžiamo atsakingo arba kito asmens gavimas laikytina skundo tyrimo pažanga, kaip ji suprantama pagal BDAR 57 straipsnio 1 dalies f punkte bei ADTAI 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas nuostatas (pažymos 7.1 punktas). Atsižvelgiant į tai, nesant atskiro asmens prašymo, kurio nagrinėjimui taikytini Taisyklėse įtvirtinti terminai (pažymos 8.6 punktas), informavimui apie skundo nagrinėjimo pažangą (informavimui apie iš skundžiamo asmens gautą informaciją (paaiškinimus), Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, taikytinas pirmiau minėtas trijų mėnesių terminas.

16. Seimo kontrolierius taip pat pažymi, jog, vadovaujantis Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nuostatų 10.1 punktu, VDAI, be kita ko, dalyvauja rengiant įstatymų projektus, rengia kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų apsaugą, projektus, derina ir

teikia išvadas dėl teisės aktų projektų, susijusių su asmens duomenų tvarkymu (pažymos 8.7 punktas). Taigi, VDAI gali nusistatyti savo tvarką (metodus), kaip teikti pareiškėjams informaciją apie jų skundų tyrimo eigą, neprieštaraujančią imperatyvioms teisės aktų nuostatoms. Pirmiau minėtame VDAI 2019-05-22 atsakyme Nr. 2R-2474(2.13.) nurodyta, kad VDAI šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo (tikslinimo) asmenų informavimo tvarkos apie jų skundų nagrinėjimo VDAI pažangą srityje, rengiamas siūlymas dėl Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pakeitimo (pažymos 5.7 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose VDAI taip pat nurodė, kad ADTAI projektas, taip pat ir dėl ADTAI pakeitimo, kiek tai sietina su asmenų informavimo apie jų skundo nagrinėjimo Inspekcijoje pažangą srityje tvarka, yra parengtas ir šiuo metu derinamas ir kad, suderinus ADTAI pakeitimo projektą, jis bus teikiamas Teisingumo ministerijai. VDAI taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad ADTAI pakeitimo projektas Teisingumo ministerijai bus teikiamas ne tik dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo (tikslinimo) asmenų informavimo apie jų skundų nagrinėjimo Inspekcijoje pažangą srityje tvarkos, bet ir dėl kitų įstatymo nuostatų (pažymos 7.7 punktas).

17. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuoti, jog VDAI, gavusi Seimo kontrolieriaus 2019-05-06 raštu Nr. 4D-2019/1-549/3D-1163 persiųstus Pareiškėjo 2019-04-24 bei 2019-04-26 kreipimosi raštus, pagal kompetenciją nesiėmė priemonių juose nurodytiems probleminiams aspektams spręsti, nėra pagrindo, o tai, kad Pareiškėjo netenkina VDAI 2019-05-22 raštu Nr. 2R-2474(2.13.) pateiktas atsakymas, savaime nereiškia, jog atsakymas yra nemotyvuotas ir neteisėtas bei neatitinkantis Viešojo administravimo įstatyme, Taisyklėse įtvirtintų nuostatų (pažymos 9.1 punktas).

18. Atkreiptinas Pareiškėjo ir VDAI administracijos dėmesys į tai, kad asmuo privalo sąžiningai naudotis jam suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauti (Viešojo administravimo įstatymo 20 straipsnio 2 dalis). Seimo kontrolierius savo veikloje, be kita ko, vadovaujasi nešališkumo ir teisingumo bei proporcingumo principais (pažymos 8.2 punktas). Taigi, nagrinėdamas asmenų skundus, Seimo kontrolierius privalo atsižvelgti ne tik į viešojo administravimo subjektų, bet ir į pareiškėjų veiksmus, t. y., į tai, ar pareiškėjai, įgyvendindami savo teises kreiptis į viešojo administravimo subjektus, sąžiningai naudojasi jiems suteiktomis teisėmis ir jomis nepiktnaudžiauja.

Įvertinus Seimo kontrolierių įstaigoje kitą turimą informaciją (dokumentus), nustatyta, kad Pareiškėjas dažnai rašo pareiškimus VDAI, teikia klausimus, susijusius su VDAI nagrinėtais (nagrinėjamais) jo skundais, ir pan. Pabrėžtina, kad tokiu atveju VDAI pareigūnams yra labai sudėtinga kas kartą pateikti Pareiškėjui konkrečius, išsamius atsakymus, nepraleidžiant teisės aktuose įtvirtintų terminų arba kurio nors Pareiškėjo klausimo. Taip pat pažymėtina, kad VDAI yra nepriklausoma institucija ir turi teisę savarankiškai spręsti dėl priemonių (būdų), kurie reikalingi skundų tyrimui aktualiai informacijai rinkti bei tikrinti, neprieštaraujančių imperatyvioms teisės aktų nuostatoms, pasirinkimo. Atitinkamai, Pareiškėjas turi teisę būti aktyvus ir domėtis jo skundų nagrinėjimo eiga, tausojant ne tik savo, bet ir institucijos laiką.

19. Apibendrinant tai, kas išdėstyta (ypač atkreipiant dėmesį, kad VDAI Pareiškėjo 2019-02-07 skundo nagrinėjimo metu siūlė Pareiškėjui atvykti į VDAI ir susipažinti su visa VDAI esančia medžiaga, susijusia su jo pateiktais skundais (įtraukiant ir 2019-02-07 skundą), o Pareiškėjui atsisakius atvykti, jo prašoma pateikti medžiaga dėl 2019-02-07 skundo Pareiškėjui buvo pateikta), VDAI veikloje piktnaudžiavimo ar biurokratizmo (tyčinio vilkinimo) nenustatyta, todėl pakartotinis skundas dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant Pareiškėjui informaciją, susijusią su VDAI nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga, yra atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant X informaciją, susijusią su Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijos nagrinėto jo 2019-02-07 skundo tyrimo medžiaga, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriui rekomenduoja:

imtis priemonių, kad ateityje, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai nagrinėjant asmenų kreipimusis, atsakymai į juos būtų pateikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas